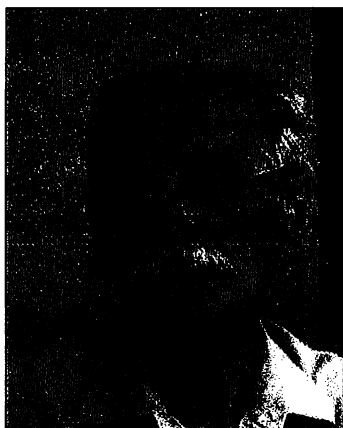

Kövendi Dénes
(1923–2011)

A legtöbb könyvtár történetében vannak meghatározó személyiségek, olyan könyvtárosok, akik nem föltétlenül vezető pozíciójukkal adnak karaktert egy-egy intézménynek, hanem szellemi nagyságukkal és emberi példájukkal. Ilyen meghatározó, intézményi karaktert és szellemiséget formáló személyiség volt évtizedeken át Kövendi Dénes a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban. 1968-tól több mint négy évtizeden át és még azután is, nyugdíjasként is alakja elválaszthatatlan volt a Szakkönyvtártól – mind szorosan vett szakmai értelemben, mind emberi, kollegiális vonatkozásban. Magas termete, egyenes tartása, dús bajusza, derűsen csillogó tekintete, vibrálóan okos szelleme, mégis magabiztos nyugalmat sugárzó beszéde éppen olyan része volt a Szakkönyvtárnak, ahogyan a polcokon sorakozó kötetek, a bekötött folyóiratok. Kövendi Dénes személyisége évtizedekig elválaszthatatlan volt e gyűjteménytől, de korántsem csupán az elvégzett munka okán, hanem – és ezt nem lehet elégszer hangsúlyozni – meggyőző tudása, szellemessége, olvasottsága, hatalmas műveltsége, nyelvtudása, tájékozottsága és megnyerő habitusa miatt is. Tiszteletre méltó ember volt, akit azonban – közvetlensége révén – nemcsak tisztelni lehetett, de valódi kollégaként becsülni és szeretni is.

Kövendi Dénes 1923. május 7-én született Budapesten, és 2011. május 12-én, néhány nappal 88. születésnapja után távozott e világról, Kecskeméten halt meg családja körében. Nehéz, sőt reménytelen vállalkozás fölsorolni, mit végzett hosszú élete és gazdag pályafutása során. Latin-történelem szakos tanári oklevelet szerzett, a pedagógia–neveléslélektan–pszichológia doktora volt, de orosz szakos nyelvtanári diplomával is rendelkezett. Aki ismerte, akinek volt alkalma hosszabban társalogni vele, az hamar rájöhett, milyen jártas Kövendi Dénes a filozófia történetében, a klasszika-filológiában, milyen kiváló ismerője Ady Endre – nemcsak költészetének, de – egész szellemiségének, hogy kiváló szakértője a magyar pedagógia történetének és kivált mestere, Karácsony Sándor munkásságának, miközben elhivatottan foglalkozott a nevelés- és nyelvtudománnyal, a művelődéstörténettel, verstannal és stilisztikával, azután fordított és szakkikkeket írt, gondozta édesapja, az ógörög kultúra hazai szaktekintélye, id. Kövendi Dénes szellemi hagyatékát, köteteket szerkesztett, tanulmányokat közölt.

A második világháború után kezdődött a pályája. Az ún. koalíciós időkben az Országos Szabadművelődési Tanács titkára volt, tanított középiskolában, dolgozott az Országos Pedagógiai Könyvtár elődintézményeiben, volt szakfordító és iskolai könyvtáros, majd 1968 nyarától az OSZK-ba, azon belül is a Könyvtártudományi és Módszertani Központba került. Nyugdíjazásáig, és azután is, majdnem az ezredfordulóig a Szakkönyvtárban dolgozott, a *Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom (KDSZ)* című referáló lapot szerkesztette, amelynek utóadaként ismerjük el a *MANCI*-t, a *Könyvtári Figyelő* referáló rovatát vagy a *HUMANUS* adatbázis külhoni könyvtártudományi anyagát. Kövendi Dénes nevéhez fűződik a könyvtári és tájékoztatási teaurusz sajtó alá rendezése, gondozása, folyamatos javítása és három kiadásban való közreadása.

Amikor 2009 tavaszán a Bibliothecarius emeritus címre terjesztették föl, a méltatásban ez olvasható: „*Jelentős fordítói és dokumentációs tapasztalata, gazdag nyelvtudása mellett műveltsége, alapossága, igényessége, szerkesztői erényei miatt tett szert nagy tekintélyre, ismertségre és elismertségre a KMK és az OSZK munkatársai körében.*” Nem csupán igaz, de találóan pontos is ez a méltatás, hiszen érezni belőle, nemcsak kiváló munkatársról, megbízható könyvtárosról van szó, hanem egy hatalmas tudású, műveltségével példát mutató, megragadó személyiségről is. Kövendi Dénes csakugyan megfellebbezhetetlen tekintély volt, amit hihetetlen széles körű, ugyanakkor roppant elmélyült tudása, ma már ritkaság számba menő klasszikus műveltsége alapozott meg. Ám barátságos modorától, szarkazmusba hajló stílusától, kedélyes alkatától, segítőkész figyelmétől mi sem állt távolabb, mint a tekintélyességhez társuló kimérttség. Ugyanakkor volt benne valami az elszánt pedagógus lelkesületéből, a hatni és nevelni akarás eltökéltségéből, ami mindig a szelíd tudásközvetítés, a tréfába is hajló könnyed magyarázat, a jóízűen példálózó beszélgetés formájában nyilatkozott meg.

Rajongott Adyért, mindent tudott kedves költőjéről. Ha szóba került, épp olyan buzgalommal elemezte egy-egy versét, rögtönzött poétikai kiselőadást, amilyen fanyarkás szarkazmussal avatott be a nagy költő magánéletének kulisszatitkaiba. Számos publikációja ismert Ady Endre költészetéről, versvilágának poétikai sajátosságairól; sokat foglalkozott mestere, Karácsony Sándor pedagógiai programjával és annak nemzetnevelő jelentőségével; gondozta édesapja könyveit, a *Tudós tanárok – tanár tudósok* sorozatban tanulmányt is közölt róla; számos cikket is publikált a könyvtári szaksajtóban.

Gondolkodását egyaránt meghatározta a kálvinista öntudat és a tudomány iránti alázat, az elmélyült tudás komolysága és az előadásmód szellemessége; egyszerre volt szellemi értelemben súlyos és lelkileg könnyed. Éppen olyan jártas volt az ókor műveltségében, mint a XX. század modern irodalmi törekvéseiben; egyformán tudott komoly szakkérdésekről prelegálni és ízesen vagy ironikusan anekdotázni.

Lenyűgöző tudását – sosem kérkedően, de mindenkor lendületesen – szívesen megosztotta bárkivel, kivált fiatalabb kollégáival. A legszárazabb szakkérdésekről is szinte szórakoztató módon, figyelemkeltően adott elő. Alapos és rendszeres tudása, tisztánlátása, logikája mindenki számára az első percben lenyűgöző volt. Emberismerete, lélektani jártassága nemkülönben. Amikor a '80-as években a folyosón szóba elegyedett egy akkoriban frissen kinevezett ifjú kollégával, így szólt: „– *Nem kérdezem meg, hogy érzed magad két hét után a KMK-ban. Majd egy év múlva kérdezem meg, akkor majd tudsz rá válaszolni...*”

Kövendi Dénes tehát nemcsak alapos munkájával, hanem alakjával is sokat hozzatett négy évtized alatt a KMK, illetve a Szakkönyvtár eredményeihez. Alakította munkahelye szellemiségét, intellektuális légkörét. Joggal írhatták kollégái a megrendítő halálhír után, a búcsú pillanataiban:

„Ami minket, közvetlen munkatársait illeti, rangot jelent számunkra, hogy a kollégái lehettünk, és hálával gondolunk arra, hogy nagyon sokat tanulhatunk tőle”.

Kövendi Dénes rangot adott a környezetének – fájdalomunkban ezzel a gondolattal hajtunk fejet emléke előtt.

Hegyközi Ilona–Mezey László Miklós

Felhívás Füzéki István emlékérem adományozására

Dr. Füzéki Bálint, testvére, az 1956-ban hősi halált halt Füzéki István könyvtáros emlékére díjat alapított.

Az emlékérmeket minden évben az a könyvtáros kapja meg, aki a megelőző évben, években a legtöbbet tette, kiemelkedő teljesítményt nyújtott a könyvtári szolgáltatások és/vagy tudományok terén.

A díjat öttagú kuratórium fogja odaítélni.

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöksége kéri, hogy aki méltó személyről tud, tegyen javaslatot és **2011. szeptember 16-áig** küldje azt meg indoklással együtt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete címére. (1827 Budapest, Budavári palota F ép.)

(A Füzéki István Emlékérem alapító okirata a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 2002. decemberi számának 27–28. oldalán olvasható.)